

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพสมาชิกวุฒิสภาของ นายสุรเดช จิรจิตติเจริญ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปราจีนบุรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ (๔) ประกอบ มาตรา ๑๑๕ (๖) หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ รวมทั้งคำเบิกความผู้ถูกร้อง และพยานในกระบวนการไต่สวนของศาลแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายสุรเดช จิรจิตติเจริญ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดปราจีนบุรี ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๑ เป็นสมาชิกพรรคหมายเลข ๓๒๐๓๓๕๐๐๐๒๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือลาออกดังกล่าวพรรคได้รับ ในวันเดียวกัน ต่อมาวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นางเกษมศรี ศิวอินทร์ เจ้าหน้าที่พรรคประชาธิปัตย์ ได้จัดทำบันทึกแสดงรายนามผู้มีความประสงค์ขอลาออกทั้งหมดจำนวน ๘ คน รวมถึงผู้ถูกร้องด้วย เสนอต่อผู้อำนวยการพรรค ซึ่งขณะนั้น คือ นายประกอบ จิรจิตติ เพื่อรับทราบและนำเรียนหัวหน้าพรรค ภายหลังจากผู้อำนวยการพรรคและหัวหน้าพรรคได้รับทราบเรื่องดังกล่าวแล้ว นางเกษมศรีฯ จึงจัดทำบันทึกถึงผู้อำนวยการพรรค เพื่อพิจารณาลงนามในหนังสือตอบรับการลาออก และ นายประกอบฯ ได้ลงนามในหนังสือแจ้งอนุมัติการลาออกจากสมาชิกพรรค ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ให้แก่ผู้ถูกร้อง ตามหนังสือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ ปชป. ๑๕๘๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕

พรรคประชาธิปัตย์โดยนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคได้ลงนามในแบบหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (แบบ ท.พ. ๕) ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๖ ปรากฏข้อมูลว่า ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ พรรคประชาธิปัตย์มีสมาชิกทั้งสิ้น ๓,๖๖๒,๔๓๖ คน ส่วนในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา มีสมาชิกเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น ๒๖,๒๗๐ คน ตามแบบ ท.พ. ๖ และในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา สมาชิกลดลงทั้งสิ้น ๒๐๖ คน ตามแบบ ท.พ. ๗ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดในแบบ ท.พ. ๖ ซึ่งแสดงจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ปรากฏชื่อผู้ถูกร้อง เลขประจำตัวสมาชิก ๔๕๓๐๐๑๖๓๓๓ วัน เดือน ปีที่รับเป็นสมาชิกของพรรค คือวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ส่วนในแบบ ท.พ. ๗ ซึ่งแสดงจำนวนสมาชิกที่ลดลง ปรากฏชื่อผู้ถูกร้อง เลขประจำตัวสมาชิก ๔๕๓๐๐๑๖๓๓๓ วัน เดือน ปีที่ลาออก คือวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งจากการตรวจสอบเอกสารไม่ปรากฏใบสมัคร และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับใบสมัครของผู้ถูกร้อง เพราะพรรคประชาธิปัตย์ได้ขออนุญาตทำลายเอกสารใบสมัครสมาชิกพรรคตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ถึงปี ๒๕๔๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ ปชป. ๔๘๐๑๐๘๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ รวมทั้งไม่มีหลักฐานการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์จนถึงปัจจุบัน

เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ กำหนดข้อห้ามมิให้บุคคลเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซ้ำซ้อนในเวลาเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้กำหนดให้พรรคการเมืองทุกพรรคจะต้องรายงานยืนยันจำนวนสมาชิกเข้ามาใหม่อีกครั้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ค่วนที่สตุค ที่ ลต ๐๔๐๑/๑๓๖๒๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์แจ้งผลการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและควมมีตัวตนของสมาชิกพรรคการเมือง ปรากฏข้อมูลที่พรรคส่งให้ตรวจสอบจำนวน ๔,๐๘๖,๐๕๒ รายการ เป็นข้อมูลที่สามารถนำลงฐานได้จำนวน ๒,๐๒๑,๐๖๔ รายการ เป็นข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่ถูกต้อง (ไม่สามารถนำลงฐานได้) จำนวน ๗๓๗,๗๗๕ รายการ และในการยืนยันจำนวนสมาชิกเข้ามาใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ปรากฏชื่อของผู้ถูกร้องและในระบบฐานข้อมูล

ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ปรากฏเครื่องหมายดอกจันสามดอกหลังชื่อของผู้ถูกร้องนั้น หมายถึง ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเดิมซึ่งปัจจุบันไม่พบชื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวแล้ว ซึ่งกรณีดังกล่าว นางสุนทรี ไพโรหิรัญ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนาระบบบริหารฐานข้อมูลพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถ้อยคำในชั้นได้สวนของศาลรัฐธรรมนูญตอบคำถามผู้แทน ผู้ถูกร้องว่า กรณีดังกล่าวไม่ได้ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เพียงแต่ระบุว่าในฐานข้อมูลใหม่ ไม่พบชื่อของผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรค แต่ว่ามีพบอยู่ในฐานข้อมูลเดิม เพราะฉะนั้นถ้ามีข้อสงสัย หรือข้อผิดพลาดก็ให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบดำเนินการ

ในความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๓๒๐๓๓๕๐๐๐๒๕ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ต่อมาได้ลาออกและพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์แล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยปรากฏหมายเลขประจำตัวสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ๔๕๓๐๐๑๖๓๑ ปรากฏตามหนังสือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ ปชป. ๔๖๐๐๓๑๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่องแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทิน ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่ลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (แบบ ท.พ. ๗) ว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่ปรากฏตามแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทิน ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (แบบ ท.พ. ๖) ตามหนังสือพรรคประชาธิปัตย์ดังกล่าว ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หมายเลขประจำตัวสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ๔๕๓๐๐๑๖๓๑ โดยพรรคประชาธิปัตย์มีหนังสือแจ้งว่าข้อมูลของผู้ถูกร้องมีข้อมูลคลาดเคลื่อนในการบันทึกข้อมูลและยืนยันรับรองว่าผู้ถูกร้องได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานใดว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หลังจากที่ได้เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พยานหลักฐานจึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอแก่การรับฟังได้ เห็นว่าผู้ถูกร้องยังมีสถานภาพเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ตามหนังสือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ ปชป. ๔๖๐๐๓๑๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ ที่ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำในชั้นไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าเคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๑ แต่ได้ลาออกด้วยตนเอง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เนื่องจากไม่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะในพื้นที่ที่มีการชักชวนให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น เพื่อความสบายใจจึงได้ลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หรือพรรคการเมืองอื่นใดอีกเลยนับตั้งแต่วันนั้น เมื่อตัดสินใจสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงได้ทราบจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๑ ว่ามีชื่อเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้องจึงไปติดต่อที่พรรคประชาธิปัตย์เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ทำหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปราจีนบุรี ยืนยันว่าข้อมูลดังกล่าวคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงและยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีกในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามที่ถูกร้องหา ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงมาตลอดว่าไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคใหม่ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจะมีใบลาออกได้อย่างไร ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเป็นข้อมูลระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งผู้ถูกร้องไม่ได้ทราบไม่รู้เห็นไม่เกี่ยวข้อง การที่พรรคประชาธิปัตย์ยืนยันข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรค เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ไม่ได้เป็นการช่วยเหลือผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องไม่มีตำแหน่งใดหรือเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคประชาธิปัตย์แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงขอยืนยันว่า เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ตามที่กล่าวอ้างแต่ประการใด

ปัญหาที่ต้องพิจารณาตามประเด็นวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยอมรับกันของคู่กรณี คือ ผู้ถูกร้องเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๑ และได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ สำหรับประเด็นที่เป็นปัญหาโต้แย้งกันก็คือ ผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หรือไม่ ซึ่งปรากฏหลักฐานจากแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) ของพรรคประชาธิปัตย์

(แบบ ท.พ. ๖) สรุปได้ว่าผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่ไม่ปรากฏเอกสารที่เกี่ยวกับใบสมัครและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับใบสมัครของผู้ถูกร้อง ซึ่งเมื่อพิจารณาแบบ ท.พ. ๖ แล้วเห็นว่าเป็นการแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ในภาพรวม ซึ่งมีเป็นจำนวนมากถึง ๒๖,๒๗๐ คน เจ้าหน้าที่ของพรรคอาจตรวจสอบไม่ละเอียด และทำให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับวันที่รับเป็นสมาชิกพรรค คือ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เมื่อพรรคประชาธิปัตย์ยืนยันว่าข้อมูลตามแบบ ท.พ. ๖ ที่แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ของผู้ถูกร้องเป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อนและพรรคยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และมีได้สมัครใหม่อีก การที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะยังคงยืนยันว่าผู้ถูกร้องยังคงเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ โดยอ้างแบบ ท.พ. ๖ ซึ่งพรรคยืนยันว่าเป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ทั้งๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีหลักฐานใดๆ เกี่ยวกับใบสมัครของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการยืนยันที่ไม่ถูกต้องเพราะไม่มีหลักฐานใดๆ สนับสนุน จึงต้องฟังว่า ข้อมูลตามแบบ ท.พ. ๖ ที่แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ระบุว่าผู้ถูกร้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เป็นข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ดังนี้ เมื่อผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ถูกร้องก็มีได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ จึงเป็นระยะเวลาเกินห้าปี ผู้ถูกร้องจึงมิได้มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ (๖)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา (นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ) มิได้สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๖)

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ